

Thordis Elva en Tom Stranger

7200
SECONDEN

Vertaling Saskia Peeters

HarperCollins

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC™ ten behoeve van verantwoord bosbeheer.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2017 Thordis Elva en Tom Stranger
Oorspronkelijke titel: *South of Forgiveness*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2019 HarperCollins Holland
Vertaling: Saskia Peeters
Omslagontwerp: Buro Blikgoed
Omslagbeeld: © Ullstein Bild – Lengemann / WELT
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: CPI Books GmbH, Germany

ISBN 978 94 027 0249 1
ISBN 978 94 027 5767 5 (e-book)
NUR 320
Eerste druk maart 2019

Originele uitgave verschenen bij Scribe Publications, Australië

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Van: Thomas Stranger

tomsstranger@hotmail.com

Verstuurd: zaterdag, 21 mei 2005, 5:38

Aan: thordiselva@hotmail.com

Onderwerp: woorden voor jou

Thordis, ik weet niet waar ik moet beginnen. Toen ik je naam in mijn inbox zag, liepen de rillingen over mijn rug. Ik kan me de gebeurtenissen nog helder voor de geest halen. Je moet me geloven als ik zeg dat ik niet ben vergeten wat ik heb gedaan en dat ik walg van mezelf.

Ik wist niet hoe ik moest reageren. Ik wil zeggen dat ik ziek ben (maar ik weet dat dat niet waar is), ik wil zeggen dat jij zo sterk bent, zo sterk dat je mij kunt schrijven en alle gebeurtenissen en wat ik heb gedaan kunt terughalen. Ik wil je bedanken dat je me niet haat, hoewel ik zou willen dat je dat wel deed. Dat zou het voor mij gemakkelijker maken.

Zonder dat ik ook maar op enige sympathie uit ben, wil ik je vertellen dat de gebeurtenissen en emoties die me in IJsland in hun greep hielden zich ontzettend vaak opnieuw in mijn hoofd hebben afgespeeld, vooral als ik langere tijd alleen ben. Ze schieten aan me voorbij, levendig en accuraat, en dan, direct na de ontkenning en bevestiging dat ik niet zo ben, komt de vraag: 'Wie ben ik?' Het is een donker deel van mijn herinneringen. Ik heb geprobeerd het te onderdrukken. Maar dit gaat niet om mij. Als er iets is wat ik voor jou kan doen, doe ik dat maar wat graag. De vraag is hoe we dit moeten aanpakken. Zeg jij het maar.

Tom

ZEVEN JAAR EN VIJF MAANDEN LATER

21 oktober 2012

Mijn hart klopt snel, synchroon met de knipperende cursor op het computerscherm. Mijn vingers trillen een beetje als ik de naam van mijn woonplaats intik in het lege veld. *Zoek straal rond locatie: Reykjavik, IJsland.*

Straal: 11.000 km.

Enter.

Direct worden de Verenigde Staten, Europa en bijna heel Azië bedekt met een groene laag, samen met het grootste deel van Zuid-Amerika en Afrika, met uitzondering van de meest zuidelijk gelegen schiereilanden.

Ik adem diep in en delete Reykjavik uit het veld. Na enige aarzeling tik ik de naam van mijn woonplaats in: *Sydney, Australië.*

Straal: 11.000 km.

Enter.

Een groene laag bedekt de andere kant van de wereld: het meest zuidelijk gelegen schiereiland van Afrika en Zuid-Amerika, en Zuidoost-Azië. Mijn angst maakt plaats voor nieuwsgierigheid, en ik leun dichterbij mijn beeldscherm toe, gefascineerd. Ik wist dat we in totaal verschillende werelden leefden,

maar het is toch vreemd om deze grafische bevestiging te zien.

Tussen de groene lagen zie ik een smalle strook op de wereldkaart, precies tussen hem en mij in. Ze raakt het uiterste puntje van Zuid-Afrika voordat ze afbuigt over de Atlantische Oceaan en Zuid-Amerika, waar ze delen van Uruguay, Argentinië en Chili bedekt. Ik zoom in en lees de namen van de desbetreffende steden.

Met klamme handen klik ik terug naar het venster met de half afgemaakte e-mail. *Ik stel voor dat we afspreken in Montevideo, Buenos Aires, Santiago...* Nadat ik even mijn adem heb ingehouden, voeg ik eraan toe: *... of Kaapstad.*

De volgende dag wacht er een reactie in mijn inbox. 'Ik wilde altijd al eens naar Zuid-Afrika,' staat er.

Oké.

Tijd om de angst bij de hoorns te vatten.

DAG ÉÉN

27 maart 2013

De taxi haalt me om kwart voor vijf op en brengt me naar het busstation, waar ik de bus naar het vliegveld zal nemen. De grijsjarige taxichauffeur tilt mijn bagage met één soepele beweging in de kofferbak en vraagt waar ik naartoe ga.

‘Naar Zuid-Afrika.’

‘O, echt? Naar Johannesburg?’

‘Nee, naar Kaapstad,’ antwoord ik, nog altijd verbaasd, hoewel ik genoeg tijd heb gehad om aan het idee te wennen. Het zou zacht uitgedrukt zijn om te zeggen dat ik aan de ontmoeting gedacht heb. Ze weerklonk in elke stap als ik ging hardlopen; ze zat in elke ademtocht van koude winterlucht die mijn longen pijn deed; ze doorweekte de natte washand waarmee ik de plakvingers van mijn zoon schoonveegde. En ik heb mijn best gedaan om haar uit mijn gedachten te bannen als ik vrijde met mijn verloofde en genoot van zijn warme huid tegen de mijne.

Dat zou immers een wel heel ongepast moment zijn om eraan te denken.

Vanaf het moment dat we de bestemming hadden gekozen, paste ik me aan aan een nieuwe kalender – ‘voor en na Kaapstad’. De

laatste keer dat ik deodorant kocht, kwam ik automatisch tot de conclusie dat ik pas 'na Kaapstad' weer nieuwe moest kopen. Toen ik gisteren met mijn zoontje van drie ging zitten om 'v. K.' nog even gezellig samen te verven, verdween mijn schuldgevoel omdat ik hem tien dagen zou achterlaten om aan de andere kant van de wereld een man uit het verleden te ontmoeten – zonder garanties voor de uitkomst – even naar de achtergrond.

Iets zegt me dat ouders van kleine kinderen niet zulke onbezonnen beslissingen moeten nemen. Dat is de reden waarom ik mijn droom van parachutespringen heb opgegeven toen ik zwanger bleek van mijn zoon. Maar aan de andere kant, mezelf op zevenduizend voet hoogte uit een vliegtuig laten vallen brengt minder emotionele risico's met zich mee dan herinneringen ophalen met een man die mijn hele leven op zijn kop heeft gezet. Want het was geen wildvreemde die al die jaren geleden mijn leven verwoestte. Die me niet door een arts liet helpen, terwijl ik nauwelijks bij bewustzijn was en hevig moest overgeven. Die me in plaats daarvan twee eindeloze uren lang verkrachtte.

Hij was mijn eerste liefde.

Het inchecken verloopt soepel, maar ik heb er weinig vertrouwen in dat mijn koffer ook op mijn eindbestemming zal aankomen. Hij is in het verleden bijvoorbeeld al eens op avontuur gegaan naar Bali in plaats van mij te vergezellen naar een respectabele conferentie in Finland. Als je het maar laat, mompel ik, en ik kijk mijn koffer met een strenge blik na als hij achter de baliemedewerker verdwijnt.

Aan de andere kant van het raam stijgt een vliegtuig op dat de treurige ochtend vult met een donderend gerommel. Mijn zoon

was als baby al gefascineerd door vliegtuigen, hij tuurde door zijn lange wimpers omhoog en tekende met witte vingerverf condensatiestrepen in de lucht. Het was ook geen verrassing dat ik gisteren alleen maar vliegtuigen voor hem mocht schilderen. Ik produceerde iets wat meer weg had van een misvormde pinguin dan van een vliegtuig, maar mijn zoon was er blij mee. Hij wees naar het schilderwerk en stelde trots vast: 'Oom is in een vliegtuig.'

Ik voelde me schuldig. Mijn broer studeert in het buitenland, maar omdat mijn zoon het concept 'in het buitenland' nog niet begrijpt, is het makkelijker om hem te vertellen dat zijn oom 'in een vliegtuig' zit. En die verklaring krijgt hij ook te horen als ik aan de andere kant van de wereld een periode probeer af te sluiten in plaats van dat ik bij mijn gezin ben, paaseieren verstop en het chocoladekwijl van de kin van mijn zoon en stiefdochters veeg.

Zich niet bewust van wat er in mijn hoofd omging, pakte mijn zoon, die me sinds kort regelmatig de liefde verklaart, mijn gezicht vast met zijn met verf besmeurde handen. Hij kreeg een tedere blik in zijn ogen en zei met lieve, zachte stem: 'Liefste mama.'

Mijn hart zwol op. 'Ja, lieverd?'

Hij tuurde me aan door zijn blonde wimpers, fijn als vlinder-vleugels, en zei: 'Je mag Halifra nooit kwijtraken.'

Hoewel hij al drieënhalft is, praat hij nog altijd over zichzelf in de derde persoon en gebruikt hij de verbastering die hij heeft verzonnen toen hij nog te jong was om zijn naam – Hafliidi Freyr – goed uit te spreken.

Ik slikte moeizaam, sloeg mijn armen om hem heen, begroef mijn gezicht in de holte van zijn hals en fluisterde dat ik Hafliidi Freyr nooit, maar dan ook nooit zou kwijtraken. Het was de meest oprechte liefdesverklaring die ooit over mijn lippen was gekomen.

Ik liet hem met tegenzin los en keek hem recht aan. ‘Weet je, mama gaat binnenkort ook met een vliegtuig.’

Zijn grote ogen werden nog groter en er verschenen kuiltjes in zijn wangen. ‘MAG IK MEE?’

Heel even kon ik geen woord uitbrengen. Ik had een driftbui verwacht, of zelfs tranen, maar niet de oprechte hoop die het gezicht van mijn zoon oplichtte als een vuurbaken in een winternacht.

‘Nee, schat, dit keer niet. Misschien een andere keer. Je mag een andere keer met mama mee in het vliegtuig.’ Ik gaf hem een stevige knuffel. Hij trok een pruillip, en zijn armpjes bungelden chagrijnig uit mijn greep.

Hij komt er wel overheen, dacht ik bij mezelf.

Ik had het mis. Mijn zoon was de rest van de avond van slag en druk en barstte in huilen uit toen zijn vader, Vidir, het lef had om hem met een liefdevolle blik aan te kijken en hem ‘kleintje’ te noemen.

‘IK BEN GEEN KLEINTJE!’ gilde hij, met tranen van woede in zijn ogen. ‘IK BEN GEWOON HAFLIDI FREYR!’

Toen Vidir me gisteravond hielp om de laatste spullen in te pakken, hield het gehuil in de slaapkamer van onze zoon zo lang aan dat we besloten om hem bij ons in bed te laten slapen, tussen ons in.

Dat is hoe ik op de avond voor mijn reis naar Kaapstad in slaap ben gevallen: met mijn neus in het haar van een kleine jongen die mijn vinger stevig vasthield en al dromend onrustig lag te snikken. Ik kon Vidirs silhouet bijna niet zien in het donker, daar aan de andere kant van ons slapende kind. De laatste gedachte die door mijn hoofd ging, was dat ik moest oppassen in de grote, boze wereld zodat ik veilig thuis zou komen bij deze twee schatten.

Veilig.

Ik sta in de rij voor de beveiliging als ik me realiseer dat we met twee maten meten. Eén mislukte poging met een bom schoen, en wij trekken allemaal plichtsgetrouw onze schoenen uit om elkaars veiligheid te waarborgen. Intussen gaan op een gemiddelde dag zoveel verkrachters de fout in dat ze duizenden jumbojets zouden kunnen vullen, aldus de wereldwijde statistieken. Toch worden er geen veiligheidsmaatregelen genomen om dié pandemie te bestrijden. Eerlijk is eerlijk, dat krijg je ook niet zo eenvoudig voor elkaar als het checken van een paar schoenen, geef ik aan mezelf toe.

Mijn burens op de vlucht naar Noorwegen, de eerste tussenstop op deze megalange reis, zijn een bijzonder welgemanierd vijfjarig meisje en haar moeder. De kans dat Haflidi tijdens een drie uur durende vlucht keurig stil zal blijven zitten, is nihil, en ik beloon het meisje met een bemoedigende glimlach. Ze verstopt zich verlegen onder haar moeders arm. Het doet me denken aan mijn eigen moeder, wier goedkeuring ik zo wanhopig graag wilde krijgen voordat ik aan deze reis begon.

Ja, ik weet dat ik al tweeëndertig ben.

Dat verandert niets aan het feit dat ik nog altijd de kinderlijke behoefte heb om mijn ouders' goedkeuring te krijgen.

Mijn moeders ogen werden groot toen ik haar vertelde dat ik in mijn eentje naar Zuid-Afrika zou reizen voor een ontmoeting met de man die me op mijn zestiende had verkracht. Ze reeg een aantal huiveringwekkende scenario's aan elkaar voordat ze een zucht slaakte, me met liefdevolle tegenzin aankeek en zei: 'Maar ik weet dat het geen zin heeft je op andere gedachten te brengen als je eenmaal iets in je hoofd hebt, lieverd.' Kort daarna moest ik het inpakken onderbreken omdat mijn vader langskwam voor een kop

koffie. Ondanks mijn pogingen om hem het nieuws zo voorzichtig mogelijk te vertellen, ging hij door het lint. Hij vertelde me met bulderende stem dat ik mijn leven in gevaar bracht voor een volkomen idioot idee.

‘Maar ik moet dit hoofdstuk in mijn leven afsluiten,’ zei ik zachtjes. Mijn wangen gloeiden.

‘Dit hoofdstuk afsluiten?’ herhaalde hij ontzet, en hij sprong op uit zijn stoel. ‘Je hoeft niet naar de andere kant van de wereld te reizen om iets af te sluiten! Dit hele idee is één en al aandachttrekkerij, dat is wat het is!’

Zijn woorden troffen me recht in mijn hart.

‘Je hebt helemaal niets in de hand. Alleen maar je gedachten! Verder niets!’

‘Wat bedoel je?’ vroeg ik verward. ‘Natuurlijk heb ik wat ik doe en waar ik ben in de hand.’

‘Nee, dat heb je niet, lieverd,’ siste hij. ‘Niet altijd. Als je alles in de hand had, zou dát niet zijn gebeurd.’

We wisten allebei wat hij met ‘dat’ bedoelde, ook al hadden we nooit gepraat over het incident dat alles had veranderd. De afgelopen jaren had ik veel en in het openbaar gesproken over mijn status als overlever van verkrachting, maar mijn vader en ik hadden nog nooit over die noodlottige avond gepraat. Hij heeft er nooit naar gevraagd, en ik nam altijd aan dat hij het niet wilde weten.

Ik ging rechtop zitten, me bewust van mijn gloeiende wangen. ‘Als je mij reduceert tot een slachtoffer en hem tot een dader, snap ik dat je dit niet kunt begrijpen. Maar we zijn zoveel meer dan dat, pap.’

Hij lachte schamper en stormde de keuken uit.

Ik leunde tegen de muur en liet de lucht langzaam uit mijn lon-

gen ontsnappen. Klotezooi. Ik wist dat het moeilijk zou zijn, maar godverdomme, zeg.

Mijn vader verscheen weer in de deuropening. Hij ijsbeerde gefrustreerd op en neer, gedreven door vaderlijke liefde. 'Hoe kun je er zo zeker van zijn dat je met deze onzin iets afsluit? Dit kan eventueel het begin zijn van iets heel anders!' Door de wanhoop in zijn stem klonk het als een dreigement.

Ik zat alleen, in de stilte die mijn vader had achtergelaten, en keek hoe het stof neerdaalde. Ik denk dat we allebei gelijk hebben. Deze reis zal absoluut een bepaald hoofdstuk in mijn leven afsluiten. Wat mij onderscheidt van mijn vader, is mijn vertrouwen dat ik in het volgende hoofdstuk niet langer het slachtoffer zal zijn.

Het lampje voor de stoelriemen gaat uit en ik maak de mijne meteen los. Terwijl ik mijn rug strek, zie ik mijn spiegelbeeld in het scherm op de rugleuning van de stoel voor me. Vanbuiten ben ik altijd een felle geweest. In mijn studiejaren was 'intimiderend' het woord dat het meest werd gebruikt om mij te omschrijven, iets wat talloze studiegenoten me in verschillende maten van dronkenschap op feestjes hebben verteld. Zij wisten niet dat ik als onderdeel van mijn overlevingsstrategie onverschrokkenheid probeerde uit te stralen. Dat werd onderstreept door de veiligheidsspelden die ik vol trots droeg, mijn bereidheid om alles een keer te proberen, en mijn vaste motto: als een man het kan, kan ik het ook. Op mijn eenentwintigste was ik in mijn eentje naar een ander continent gereisd, had ik een tatoeage genomen en had ik meisjes gedatet. De meest effectieve manier om te verbergen hoe beschadigd ik was, bleek overijverig zijn. Als gevolg daarvan slaagde ik voor alles met vlag en wimpel, ook voor de opleiding die ik in de Verenigde Staten in het Engels, mijn tweede taal, volgde. Ik had al snel in de

gaten dat niemand vermoedt dat zo iemand een dubbelleven leidt, helemaal niet als ze ook uitblinkt in buitenschoolse activiteiten, studenten vertegenwoordigt in de schoolcommissie en daarnaast een parttimebaantje heeft. Dat ik het zo belachelijk druk had, had als bijkomend voordeel dat ik geen tijd overhield om bij het verleden stil te staan.

Ik zet het beeldscherm aan en zap langs televisieprogramma's. Een ervan gaat over een politie-eenheid die is gespecialiseerd in zedendelicten die, zonder uitzondering, worden begaan door gewapende en gevaarlijke gekken. Ik zap verder. *Ik ben klaar met die mythe*. Toen ik zestien was, dacht ik dat aanrandingen alleen plaatsvonden in donkere steegjes en door psychopaten met messen werden gepleegd. Ik had dit soort dingen zo vaak op tv gezien dat ik geen vraagtekens plaatste bij het stereotype. Toen mijn beeld later uiteenspatte en ik besepte dat ik echt was verkracht, bevond de dader zich al aan de andere kant van de wereld en kon ik alleen nog maar mijn pijn verbijten. Dat kwam me duur te staan. Op mijn vijfentwintigste, nadat ik negen jaar lang de schijn had opgehouden en in stilte had geleden, kon ik niet meer. Ik worstelde met eetstoornissen, alcoholmisbruik en automutilatie. Ondanks al mijn topprestaties durfde ik niet meer te vertrouwen op mijn verstand, dat het in mijn eerste relatie zo verschrikkelijk mis had gehad. Ik ging aan alles twijfelen: mijn carrièrekeuzes, mijn relaties, mijn eigenwaarde. Ik was op alles en iedereen boos, wist niet wie de echte vijand was. Omdat ik mijn verleden nog altijd voor iedereen verborgen hield, begon ik mijn bittere gevoelens steeds vaker op papier te zetten. Dagboeken veranderden in gedichten die zich transformeerden tot toneelstukken, en het duurde niet lang voor ik naam begon te maken als toneelschrijver. Het voelde ontzettend

bevrijdend om personages te verzinnen die alle woorden waar ik in stikte vrijelijk konden uitspreken. En iedereen zag het als kunst, dus ik werd niet lastiggevallen met ongemakkelijke vragen. Het was perfect. Of zo perfect als het kon zijn voor de verwarde persoon die ik in die tijd was.

Ondanks mijn innerlijke strijd (of misschien juist wel daardoor) groeide mijn repertoire snel en nam mijn carrière een vlucht. In mei 2015 ontving ik een uitnodiging voor een belangrijke conferentie in Australië, waar 's werelds meest veelbelovende jonge toneelschrijvers bijeen zouden komen. Ik schrok me rot. Het land waar hij woonde. De man die mij op mijn zestiende had misbruikt. Er kwam wilde hoop in me op. Kon dit de kans zijn om uit mijn kooi te stappen en hem zijn misdaad te laten bekennen? Mijn hart trok zich terug in het achterste hoekje van mijn borstkas, nog beschadigd van de vorige keer dat ik met desastreuze gevolgen had geprobeerd mijn verleden onder woorden te brengen. Ik zakte onderuit op mijn bureaustoel en zat dagenlang naar mijn computerscherm te staren en af te wegen wat ik kon doen. Ten slotte vond ik genoeg wilskracht om een e-mail te tikken: een kort, beleefd bericht waarin ik zei dat ik in juli zijn land zou bezoeken, gevolgd door de vraag of we elkaar tijdens mijn verblijf daar zouden kunnen ontmoeten. Terwijl ik nerveus door mijn appartement ijsbeerde, beeldde ik me van alles in – van een gewillige instemming tot een regelrechte afwijzing – en legde ik me neer bij de meest voor de hand liggende mogelijkheid: dat hij helemaal niet zou reageren. Het was immers al bijna tien jaar geleden dat hij als uitwisselingsstudent naar IJsland was gekomen en het zou zomaar kunnen dat hij nu een ander e-mailadres had. Tot mijn opluchting bleek zijn account nog actief te zijn, maar toen ik met bevende, door nicotine

verkleurde vingers op zijn antwoord klikte, sloeg mijn opluchting om in diepe teleurstelling. Omdat hij aan de andere kant van het land woonde en verplichtingen had op zijn werk, kon hij me niet ontmoeten, zo legde hij uit. De moed en hoop verlieten razendsnel mijn hart. Dat was dat. Ik moest weer terug in mijn kooi.

Maar zonder dat ik het besepte, begon mijn onderbewustzijn aan de tralies te rammelen.

Een paar weken later liep ik op een druilerige middag een café binnen, snikkend en overstuur na een ruzie met een geliefde. Ik vroeg de serveerster om een pen en groef een klein notitieboekje op uit mijn tas, in de hoop dat ik door een beetje te krabbelen tot rust zou komen. Tot mijn verrassing zag ik de krabbels overgaan in letters die zinnen begonnen te vormen en uiteindelijk de meest cruciale brief werden die ik ooit had geschreven, gericht aan mijn verkrachter. Samen met een beschrijving van het geweld waaraan hij me had onderworpen, staarden de volgende woorden me aan: ik wil vergeving vinden. Waar kwam dat nou weer vandaan? Vergeving was wel het laatste wat ik wilde. Mijn voorstel om hem te ontmoeten was voortgekomen uit de wens om hem om de oren te slaan met woorden die hem de rest van zijn leven zouden bijblijven en elke dag het eerste en het laatste zouden zijn waaraan hij dacht. Dat was de realiteit die hij aan mij had opgedrongen. Maar vergeving? Hoezeer de woorden me ook verbaasden toen ze mijn pen uit kwamen stromen, ze werkten als een helende troost, ze verzachtten door hun oprechtheid. Na mijn verbazing kwam de geweldige ontdekking dat ik de sleutel van mijn kooi had gevonden. Net toen ik was opgehouden ernaar te zoeken.

Dit was onbekend terrein. De afgelopen negen jaar had ik een lik-op-stukbeleid gevoerd voor mensen die mijn vertrouwen be-

schaamden en had ik mijn toevlucht gezocht in strijdlustige maatregelen, zoals een schoenendoos vol poep opsturen naar een man die me had teleurgesteld. Dergelijke confrontaties werden bepaald niet aanbevolen door specialisten op het gebied van seksueel geweld en ondersteuning van slachtoffers. Zij raadden aan om de dader een brief te schrijven en zo je pijn onder woorden te brengen, en die brief vervolgens te verscheuren in plaats van hem op te sturen. Maar toen ik thuiskwam, typte ik de brief over op mijn computer. Een deel van me schrok ervan dat ik overwoog om hem op te sturen – het was hoogst onwaarschijnlijk dat de geadresseerde de verantwoordelijkheid op zich zou nemen voor de gewelddadigheden die ik beschreef. Daarom bereidde ik mezelf voor op uiteenlopende uitkomsten: hij zou zeggen dat ik me de dingen verkeerd herinnerde, hij zou zeggen dat ik loog, hij zou de hele zaak gewoon ontkennen. Hoe zenuwslopend en vervelend deze opties ook waren, ze leken me beter dan het alternatief: dat mijn hervonden stem na dit gedurfde optreden weer tot zwijgen zou worden gebracht. Omdat ik niemand had die me hierin kon leiden, besloot ik mijn hart te volgen.

Ondank al mijn voorspellingen, was de enige uitkomst waarop ik niet was voorbereid de uitkomst die ik kreeg: een antwoord met een getypte bekentenis vol spijt, die me door haar oprechtheid de strijdlust ontnam.

Hoewel ik de afgelopen jaren heel ver ben gekomen en in het openbaar over mijn verkrachting heb gepraat, is dit deel van mijn verhaal nog altijd een geheim, zelfs voor mijn geliefden. Wat mijn vader niet wist toen hij het huis uit stormde nadat hij mijn missie als idioot had bestempeld, was dat de krabbels die ik die dag in 2005 in dat café had gemaakt, hadden geleid tot een acht jaar lange

correspondentie waarin de ene na de andere pagina werd gevuld met meedogenloze eerlijkheid. Hij weet niets van de uitwisseling van brandende vragen en walgelijke waarheden waardoor zowel de afzender als de ontvanger soms dubbelgeklapt boven de dichtstbijzijnde vuilnisbak stond. Hij weet niet dat ik de schuld vol overtuiging en zonder excuses bij de juiste persoon heb neergelegd; hij weet ook niet hoe daarop werd gereageerd – hartgrondig en standvastig. Hij weet niets van de helende wonderen waardoor onze toetsenborden op onchristelijke uren van de ochtend met tranen werden bespat, of dat onze correspondentie twee keer tot een einde kwam omdat we elkaar hadden gefileerd met het messcherpe verleden. Beide keren wierp een gebeurtenis nieuw licht op de zaak en kwam de uitwisseling weer tot stand. En gaandeweg kon ik mijn boosheid loslaten. Dit lanceerde me door de turbulente troposfeer en verder omhoog, naar de stratosfeer van mijn geest, waar geen winden waaien die de rust verstoren. De heldere hemel daar deed de mist optrekken.

Hoe helend ze ook was, onze correspondentie zorgde er niet voor dat de zaak voor mij werd afgesloten. Misschien omdat het e-mailformat niet persoonlijk genoeg voelde, misschien omdat het gemakkelijk is om dapper te zijn als je je ruim vijftienduizend kilometer verderop achter je beeldscherm kunt verstoppen. Te gemakkelijk om in mijn hart door te kunnen klinken. ‘En daarom ga ik naar Zuid-Afrika om de rekening van de duurste nacht van mijn leven te presenteren,’ fluister ik tegen mezelf als de staalgrijze contouren van Oslo door het vliegtuigraampje zichtbaar worden. Ik ben klaar met de kwellende herinneringen. Klaar met de zelfverwijten. Ik wil de man die me in 1996 van mijn onschuld beroofde in de ogen kijken en het schuldgevoel dat ik te

veel vreselijke jaren lang onterecht met me heb meegedragen naast me neerleggen.

Ik wil dat er een einde aan komt.

Mijn missie is glashelder, maar ik kan niet hetzelfde zeggen van mijn verwachtingen voor deze reis, die de laatste tijd dezelfde pieken en dalen vertonen als een cardiogram. Op goede dagen vind ik de gedachte bemoedigend, zelfs inspirerend. Dan stel ik me voor dat ik mijn demonen versla zodra ik oog in oog sta met mijn verkrachter, en zie ik soms in gedachten voor me hoe hij met me door de straten van Kaapstad wandelt of op een strand neerhurkt en met een peinzende blik over de Atlantische Oceaan uitkijkt.

Op slechte dagen raakte ik alleen bij het idee van deze reis al in paniek. De statistieken wijzen uit dat seksueel geweld in Zuid-Afrika veel vaker voorkomt dan in een heleboel andere landen waarvan vergelijkbare gegevens beschikbaar zijn. Hetzelfde geldt voor kindermisbruik, waarbij slachtoffers soms zelfs nog maar baby's zijn. Terecht of niet, Kaapstad wordt ook wel de verkrachtingshoofdstad genoemd. Dat weet ik omdat ik toevallig een expert op het gebied van seksueel geweld ben geworden, ook al had ik heel andere carrièreplannen. De koers werd ingezet in april 2007, toen een negentienjarig meisje een vreemde de weg vroeg naar de toiletten in een hotel in Reykjavik in IJsland. De vreemde volgde haar naar binnen, duwde haar in een van de hokjes, deed de deur achter zich op slot en begon haar te verkrachten. Het doodsbanige meisje was zo verlamd van schrik dat ze haar aanvaller niet van zich af kon slaan, tot de pijn zo verschrikkelijk werd dat ze in de verdediging schoot.

De arrondissementsrechtbank van Reykjavik kwam tot de conclusie dat de seksuele handelingen ongetwijfeld hadden plaatsge-

vonden zonder instemming van het meisje. Toch werd de verkrachter vrijgesproken, en kreeg het meisje de schuld toegeschoven omdat ze niet hard genoeg tegen haar aanvaller in was gegaan. De IJslandse wet stelt: 'hij die geweld gebruikt, dreigt met geweld of een onwettige vorm van dwang gebruikt om geslachtsgemeenschap met een andere persoon te hebben, is schuldig aan verkrachting.' Omdat de dader in dit geval niet tot dergelijke maatregelen had hoeven overgaan, was er volgens de wet geen sprake van verkrachting.

In die tijd werkte ik tegelijkertijd als columnist voor een tijdschrift en als toneelschrijver. Het salaris was in beide gevallen een lachertje, maar ik had inspiratie, ambitie en een voorliefde voor de kunsten. Mijn geheime correspondentie met de man die me had verkracht was toen al twee jaar aan de gang en had iets van de schaamte weggenomen die ik onterecht voelde, maar ik werd nog steeds achtervolgd door mijn verleden. Ik identificeerde me natuurlijk met het meisje in de zaak van de hotelverkrachting. Woest door de vrijspraak voelde ik me gedwongen om het vonnis af te keuren in een open brief aan de kranten. Het is idioot om te stellen dat er een 'juiste reactie' op verkrachting bestaat en dat je daarvoor 'met kracht moet terugvechten'. Terugvechten kan zelfs je dood betekenen als je verkrachter daardoor meer kracht of geweld gaat gebruiken. Sommige slachtoffers verstijven, andere dissociëren zich om de aanval te overleven. Er bestaat niet zoiets als een standaardreactie op een verkrachting, zo stelde ik. Om er zeker van te zijn dat mijn argumenten steek hielden, had ik de wet bestudeerd, honderden verkrachtingszaken doorgenomen en gesprekken gevoerd met advocaten, artsen en overlevers.

Omdat ik veel meer te zeggen had dan in een krant zou passen, is de brief er nooit van gekomen. In plaats daarvan had ik een 270

pagina's tellend boek. Van het ene op het andere moment veranderde ik van een kettingrokende bohemien in een gerespecteerde specialist op het gebied van seksueel geweld, iets wat mijzelf nog wel het meest verbaasde. Intussen was ik privé verwickeld in een voortdurende dialoog met de man die mij op brute wijze met het onderwerp had laten kennismaken.

Tijdens het schrijven van mijn boek besepte ik dat zwijgen een van de grootste obstakels in de strijd tegen seksueel geweld is. Hoewel ik me onzeker voelde en mijlenver buiten mijn comfortzone trad, besloot ik het verhaal over de verkrachting op mijn zestiende in het boek op te nemen. Ik liet de naam van mijn verkrachter achterwege, niet om hem te beschermen, maar omdat dat ironisch genoeg veiliger was voor mij. Een overlever die de naam van haar verkrachter stilhoudt, zal kritisch worden bekeken en belasterd, maar de afkeuring en woede van mensen die anders partij zouden kiezen voor de dader zullen haar bespaard blijven. Vrouwen worden voor minder aangevallen en zelfs gedood.

Mijn verkrachter werd beschermd door de afstand, omdat hij aan de andere kant van de planeet woonde. Ik beschermde mezelf met zijn anonimiteit.

Bezorgde vrouwen in mijn kennissenkring namen me soms apart om me te vragen wie hij was. Ik zag de achterdocht in hun ogen en besepte dat ze bang waren dat iemand uit hun omgeving een verkrachter – mijn verkrachter – was. Die angst is niet ongegrond, want statistieken van de VN en verschillende mensenrechtenorganisaties laten zien dat zeker één op de drie vrouwen op enig moment in haar leven wordt verkracht of geslagen door een man uit haar nabije omgeving.

Je kunt jezelf niet afleren om bang te zijn. Hoezeer ik mezelf ook

voorhield dat ik sterk en dapper moest zijn, de gedachte aan mijn reis naar Kaapstad leidde tot een voorspelbare reactie, niet alleen bij de geweldsexpert die ik was geworden, maar ook bij het meisje dat ik ooit was. Ik had, net als miljoenen andere vrouwen, geleerd om te schreeuwen en me op de ogen of het kruis te richten als ik ooit zou worden aangevallen. Ik had geleerd hoe ik mijn sleutels uit mijn vuist moest laten steken zodat ik meer schade kon toebrengen bij mijn aanvaller. Ik had geleerd om slecht verlichte plekken te mijden en te kijken waar ik op de campus om hulp kon bellen. Ik had geleerd om mijn drankje nooit onbeheerd te laten staan, nooit een lift aan te nemen van een vreemde, nooit op date te gaan zonder iemand anders te laten weten met wie ik op stap ging, en vreemde mannen nooit in de ogen te kijken als ik alleen in een openbare ruimte was. Niet te veel drinken, je niet te uitdagend kleden, niet te openlijk flirten en, bovenal, niet laten zien dat je bang bent als je wordt nagefloten of achtervolgd.

Kortom, ik had, net als miljoenen andere meisjes, vanaf jonge leeftijd geleerd hoe gevaarlijk het is om een vrouw te zijn.

Uiteindelijk heeft niets van wat ik heb geleerd me geholpen. De meesten van ons worden niet verkracht in de omstandigheden die we leren te vermijden. We worden verkracht in ons eigen huis, door mensen die we zouden moeten kunnen vertrouwen – familieleden, echtgenoten, vrienden.

Als ik angst laat bepalen of ik wel of niet naar Kaapstad ga, zou dat een nederlaag zijn, hield ik mezelf voor. De ‘verkrachtingshoofdstad van de wereld’ zou het ultieme proefterrein zijn om een angst die samenhangt met seksueel geweld te overwinnen. En waar kan je beter op zoek gaan naar vergeving dan in een land dat een compleet instituut op waarheid en verzoening heeft gebaseerd?

Een land waar de leider, Nelson Mandela, zijn beulen na zevenentwintig jaar gevangenschap vergaf en vrede met hen sloot om een betere samenleving te kunnen opbouwen?

Hoe ik het ook bekeek, ik kon geen betere plek bedenken om aan mezelf te bewijzen dat geweld mijn leven niet kan verwoesten of mijn keuzes kan beïnvloeden. Toen niet, nu niet, nooit niet.

De luchthaven van Oslo begroet me met belachelijk dure broodjes en koffie. Gelukkig is de wifi gratis. Ik kijk op de klok en vraag me af wat Vidir en Hafliði aan het doen zijn. Ze zullen op deze vrije paasdag inmiddels bijna gaan lunchen. Vidir heeft me pas geleden een huwelijksaanzoek gedaan, na vijf geweldige jaren waarin geen van ons de behoefte had om in het huwelijksbootje te stappen. We zijn er samen in geslaagd de valkuilen van een samengesteld gezin te omzeilen en ik heb het vertrouwen en de vriendschap van zijn dochters gewonnen: Hafdis van inmiddels veertien, en Julia van negen. Ze wonen bij hun moeder, maar zijn in de vakanties en weekenden bij ons. Nadat we hadden besloten dat trouwen een praktische stap zou zijn voor zowel de kinderen als onze financiën, wist Vidir toch nog op een hopeloos romantische, onvergetelijke manier een aanzoek te doen. Hoewel hij deze reis om een heleboel begrijpelijke redenen moeilijk vindt, wil hij me toch voor de volle honderd procent steunen. Toen we begonnen te daten, was ik halverwege met het schrijven van mijn eerste boek en moest hij dag in, dag uit mijn tirades over seksueel geweld aanhoren. Niemand begrijpt beter hoeveel deze reis voor mij betekent.

Vanwege werk, stress en een structureel gebrek aan tijd in de dagen voor deze reis, hebben we er niet zoveel over kunnen praten

als we hadden gewild. Maar aan de andere kant denk ik dat we er nooit helemaal klaar voor waren geweest, hoeveel we er ook over hadden gepraat.

‘Kijk in je e-mail,’ zeg ik als hij de telefoon opneemt. ‘Ik heb je iets gestuurd.’

Me bewust van zijn zorgen, hoop ik dat hij zich een beetje gerustgesteld zal voelen als hij een beeld heeft van waar ik me in Zuid-Afrika zal bevinden. Ik luister hoe hij zijn computer opstart en de mail opent waarin ik hem het adres van mijn hotel heb gestuurd. Samen verkennen we in Google Earth de straten van Kaapstad. Ik wil hem graag laten zien hoe goed het gebied is beveiligd, ook al heb ik het hem al uitgebreid verteld toen ik de accommodatie boekte. ‘Kijk,’ zeg ik bemoedigend. ‘Beveiligingscamera’s op zo-wat elke straathoek en prikkeldraad op de dikke muren die om de hotels heen zijn gebouwd.’

Aan de andere kant klinkt stilte. ‘Hoe bang moeten mensen wel niet zijn om zulke maatregelen te nemen,’ zegt Vidir vervolgens op rustige toon.

Zijn woorden laten me ineenkrimpen, maar ik houd me groot. Tot mijn opluchting doet Vidir hetzelfde. Ik ben hem dankbaar dat hij me niet om de oren slaat met het nieuws over Anene Booyen, het zeventienjarige meisje dat is overleden nadat ze in een dorp bij Kaapstad door een groep was verkracht en opengesneden. Moge ze in vrede rusten.

‘Neem geen risico’s, lieverd,’ zegt hij nog eens. De ironie lijkt meteen tot hem door te dringen, want hij voegt eraan toe: ‘Ik bedoel, neem geen onnodige risico’s. Gebruik alleen geregistreerde taxi’s. Zorg... zorg er gewoon voor dat je weer veilig thuiskomt.’